

De Staatssecretaris van Justitie,
mevrouw mr. N. Albayrak
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Den Haag, 25 september 2008
Doorkiesnummer: 070-335 35 89
Faxnummer: 070-335 35 32
Dossiernummer: 1.5.14/11

Betreft: advies 'Van duur naar duurzaam'

Mevrouw de Staatssecretaris,

Het advies 'Van duur naar duurzaam' is een nuttige analyse. De Orde onderschrijft deze op veel punten. Zo zijn er tijdens het traject diverse voorstellen ontwikkeld die zien op een betere afstemming en regie binnen de keten en wij kunnen ons vinden in hetgeen in het rapport staat beschreven over de noodzakelijke ketenbenadering. Op dit punt vallen volgens ons de grootste verbeteringen en daardoor de meeste bezuinigingen te boeken. Dit wordt onderschreven door de regiegroep.¹

Wij vinden het hoopgevend dat uit de gisteren aan de deelnemers van het interactieve deel van de beleidsdoorlichting gezonden mail blijkt dat diverse voorstellen – ook los van het programma – een impuls geven aan reeds lopende activiteiten.

verzekeringsvariant

Een voorstel dat tijdens de interactieve beleidsdoorlichting niet op de long list en dus ook niet op de short list terecht is gekomen, is het gemengd verzekeringsstelsel. Een idee dat al sinds de jaren 70 is bestudeerd als alternatief en telkens gemotiveerd terzijde is geschoven.² Zo ook deze keer, althans door de deelnemers, waaronder verzekeraars, aan de beleidsdoorlichting. Daarom is het opmerkelijk dat het voorstel over het gemengd verzekeringsstelsel toch in het advies van de regiegroep is opgenomen. Dit voorstel zet het huidige stelsel op de helling, terwijl het slechts gaat om een magere bezuiniging ten bedrage van 12 miljoen euro. Het gaat nota bene om slechts 3 % op het voor 2009 begrootte budget van bijna 400 miljoen euro en nog geen kwart van de taakstelling. Deze bezuiniging kan toch geen reden zijn om het bestaande stelsel af te

¹ Uit het advies blijkt dat 15,7 miljoen bezuinigd kan worden met de voorstellen die in het advies staan vermeld onder nummer 1, 4, 6 en 10. Als daarbij ook de voorstellen onder nummer 3, 7, 8 en 9 worden betrokken komen wij tot een bedrag van ruim 21 miljoen.

² Zie voor een overzicht hiervan:

http://toegangtohetrecht.uvt.nl/index.php/WG_5.9_Gemengd_verzekeringstelsel#Historie.

breken. Een stelsel dat na jaren van gezamenlijke inspanningen van het ministerie van Justitie, de Raden voor Rechtsbijstand en de Orde in evenwicht is.

ambtshalve toevoeging pas bij gevangenhouding

Dit vinden wij een slecht idee. Een grote groep verdachten – zij die vóór de beslissing over de gevangenhouding worden vrijgelaten – krijgt geen toevoeging meer. Ogenschijnlijke bezuinigingen worden dan niet gerealiseerd of zelfs volledig ongedaan gemaakt door extra tijd, moeite en dus geld verderop in de keten.³ Bovendien staat dit voorstel haaks op andere initiatieven zoals het experiment met de advocaat bij politieverhoor.

gevolgen wetgeving + andere ontwikkelingen voor vraag naar rechtsbijstand

Met name op het gebied van het arbeidsrecht en het sociaal zekerheidsrecht is het aantal toevoegingen door gewijzigde wetgeving gedaald. Daarentegen zijn de afgelopen jaren diverse wetsvoorstellen tot stand gebracht die tot gevolg hebben gehad dat met name het aantal afgegeven strafrechttoevoegingen sinds 2000 met meer dan 60 % is gestegen.⁴ In onze brief van 7 november 2007 aan de Tweede Kamer zijn wij hier reeds uitgebreid op in gegaan.

Verder is van belang dat is berekend dat in de periode 2007-2013 het aantal toevoegingen zal stijgen, ook de civiele toevoegingen.⁵ Bovendien stijgt het aantal asielzoekers weer, de instroom is voor de begroting 2009 van 10 000 bijgesteld naar 16 000. Naar het zich laat aanzien zal dat aantal eerder meer dan minder worden. Ook blijkt uit de begroting dat meer geld wordt uitgetrokken voor (strafrechtelijke) handhaving en vervolging. Deze twee ontwikkelingen zullen tot gevolg hebben dat het aantal toevoegingen op die gebieden zal stijgen, maar uit de volumegegevens blijkt niet dat dit is meegenomen.

Natuurlijk ondersteunen wij initiatieven op het gebied van bijvoorbeeld preventie van criminaliteit, die op den duur het aantal toevoegingen zullen doen dalen.

Daarnaast rijst de vraag waarom de groep die op dit moment in aanmerking komt voor gefinancierde rechtsbijstand, kleiner dient te worden. Immers, dit is dezelfde groep die gelet op het inkomen jaarlijks – indien aan de voorwaarden is voldaan – in aanmerking komt voor huur- en zorgtoeslag.

conclusie

Wij zijn uiteraard voorstander van het periodiek kijken of het stelsel van rechtsbijstand nog voldoet. De onvoldoende onderbouwde taakstelling beschouwen wij echter als een miskennis van het belang van behoorlijke rechtshulp en dat is in een rechtsstaat ongepast. Dit geldt te meer nu de huidige discussie over de bezuiniging een herhaling is

³ Zie hiertoe het advies van de Adviescommissie Strafrecht van de Orde.

⁴ Zie Monitor gesubsidieerde rechtsbijstand 2006, blz. 39. In 2006 zijn 153.034 toevoegingen afgegeven.

⁵ Zie cahier 2008-6, Capaciteitsbehoefte justitiële ketens 2013, Beleidsneutrale ramingen, tabel 10, blz. 72.

NEDERLANDSE
ORDE VAN
ADVOCATEN

van die in 1982.⁶ Ook toen stegen de kosten door allerlei oorzaken, maar werden – net als anno 2008 – de symptomen bestreden, te weten bezuiniging rechtsbijstand. De stijging werd niet geaccepteerd als collateraal effect van het overheidsbeleid, en nu evenmin.

Het voorgaande illustreert volgens ons dat met ingrepen in het rechtsbijstandstelsel, die bovendien relatief weinig opleveren, behoedzaam moet worden omgesprongen. Snel vallen grote groepen mensen buiten de boot of wordt getornd aan de kwaliteit van de rechtshulp. De bezuiniging op de rechtshulp werkt, wellicht zonder dat het kabinet dit wil, zo een tweedeling in de rechtsbescherming in de hand. Sociale rechtshulp vertegenwoordigt iets dat essentieel is, namelijk het tegengaan van tweedeling in de samenleving en het bevorderen van een belangrijk uitgangspunt van de rechtsstaat, de toegang tot het recht voor allen. En de overheid moet bereid zijn de kosten daarvan voor zijn rekening te nemen.

Wij zouden in onze zorg in het Ministerie graag een natuurlijke bondgenoot willen zien. Hierin past de interactieve beleidsdoorlichting, die zoals gezegd het inzicht bij alle deelnemers heeft vergroot. Daarin past ook het voorstel om in een gesprek onze grote bezorgdheid aan u persoonlijk kenbaar te maken, maar vooral om nog eens helder vanuit de praktijk uit te leggen wat er speelt.

Wij zullen een dezer dagen met het Ministerie contact zoeken.

Met vriendelijke groet,
namens de Algemene Raad

W.M.J. Bekkers
algemeen deken

Ch.L. van den Puttelaar
wnd. deken

⁶ Zie TK 1982-1983, 17 769.